

Alkohola aprīte 2007.gada 9 mēnešos

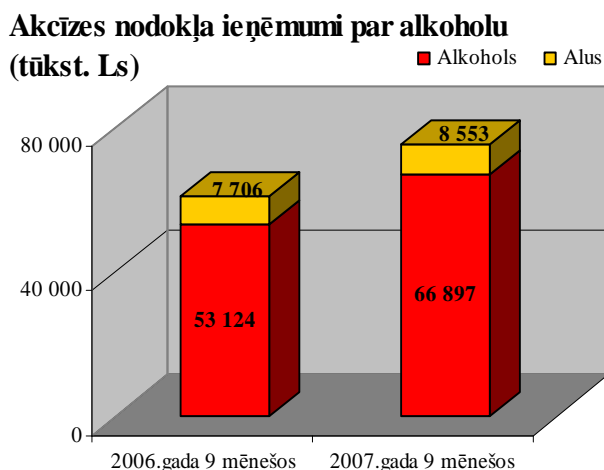
1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi

Kopumā **2007.gadā** par alkoholiskajiem dzērieniem **plānots** iekasēt akcīzes nodokli **Ls 100,65 milj.** apmērā, kas ir par 22% vairāk kā 2006.gada faktiskie akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholu.

Sākotnējais akcīzes nodokļa ieņēmumu gada plāns 2007.gadam (93,6 milj.) tika sastādīts, ņemot vērā alkohola patēriņa kāpumu par 11% 2006.gadā salīdzinājumā ar 2005.gadu. Oktobrī gada ieņēmumu plāns tika paaugstināts vēl par 7 miljoniem latu, ņemot vērā šī gada alkohola realizācijas apjomu pieaugumu un veiksmīgo nodokļu administrācijas darbu.

No kopējā, oktobrī paaugstinātā, 2007.gada akcīzes nodokļa ieņēmumu par alkoholiskajiem dzērieniem plāna 9 mēnešos ir iekasēti 75%.

1.attēls

2007.gada 9 mēnešos akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholu ir **Ls 66,9 milj.**, savukārt par alu **Ls 8,55 milj.**, kas kopumā ir par 14,6 milj. latu jeb par 24% vairāk kā pērn attiecīgajā periodā.

Tā kā akcīzes nodokļa likmes alkoholam nav mainītas un nav arī veiktas būtiskas izmaiņas alkohola apriti reglamentējošos normatīvajos aktos, jāsecina, ka nodokļa ieņēmumu pieaugums skaidrojams ar alkohola realizācijas apjomu kāpumu salīdzinājumā ar pērnā gadu, kā arī ar

valsts uzraudzības institūciju pastiprināto uzraudzības darbu.

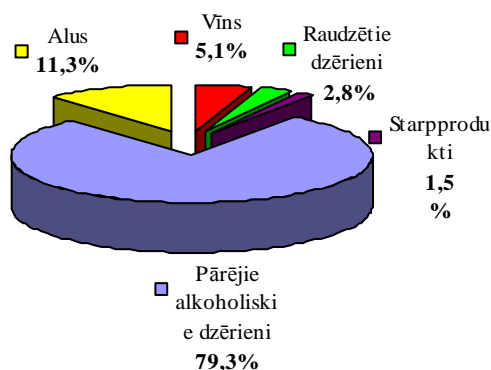
2.attēls

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā 2007.gada 9 mēnešos:

- vislielāko īpatsvaru – turpat 80% sastāda ieņēmumi par **pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem** (degvīns, konjaks, kokteiļi, u.c.) un to nodrošina salīdzinoši augstā akcīzes nodokļa likme (skat. *1.pielikumu*) attiecībā pret citām dzērienu grupām piemērojamajām nodokļa likmēm, jo alkohola patēriņā šīs grupas dzērieni sastāda 20% (*skat. 13.attēlu*).

- 11% no kopējiem nodokļa ieņēmumiem par alkoholu šī gada 9 mēnešos sastāda ieņēmumi par **alu**, kaut arī alkoholisko dzērienu patēriņā alus aizņem 70%. Šo lielo diferenci veicina salīdzinoši zemā akcīzes nodokļa likme alum pretstatā citiem, pat līdzīga alkohola satura dzērieniem.

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūra par alkoholu 2007.gada 9 mēnešos

- 5% sastāda iekasētais nodoklis par vīnu un 2,8% sastāda ieņēmumi par citiem raudzētiem dzērieniem, ko nodrošina dzērienu īpatsvars kopējā alkohola patēriņā. Kaut arī nodokļa likme nav sevišķi augsta (Ls 0,3 par vienu litru dabīgā vīna vai raudzētā dzēriena), tā tomēr ir optimāla, jo vīnu un raudzēto dzērienu īpatsvars gan akcīzes nodokļa ieņēmumos, gan dzērienu patēriņā ir līdzvērtīgs.

2. Alkohola aprītē iesaistītie komersanti

2007.gada septembra beigās speciālās atļaujas komercdarbībai ar alkoholu bija:

- 98 komersantiem, kuriem ir 110 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai (pērn tajā pat laika periodā 82 komersanti ar 92 licencēm akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai), kas ļauj alkoholiskos dzērienus saņemt un glabāt, piemērojot atlikto akcīzes nodokļa maksāšanu, tai skaitā 21 komersantam 27 akcīzes preču noliktavās ir atļautas tādas darbības ar alkoholu kā ražošana, apstrāde, pārstrāde un fasēšana;
- No iepriekš minētajiem 98 komersantiem, 59 komersantiem (pērn – 53 komersantiem) 60 akcīzes preču noliktavās, ir tiesības veikt darbības ar alu, pie tam 21 komersantam ir tiesības veikt alus ražošanu;
- 6 komersantiem, tikpat cik pērn, ir spēkā esošas licences apstiprināta tirgotāja darbībai, kas ļauj saņemt alkoholiskos dzērienus atliktajā nodokļu režīmā no dalībvalsts un pēc akcīzes nodokļa nomaksāšanas, nodarboties ar akcīzes preču vairumtirdzniecību;
- 162 komersantiem (pērn 165 komersantiem), kuriem ir spēkā esošas licences alkoholisko dzērienu vairumtirdzniecībai, no kuriem 120 veic vairumtirdzniecības darbības ar alkoholiskiem dzērieniem, savukārt 107 komersanti veic vairumtirdzniecību ar alu.

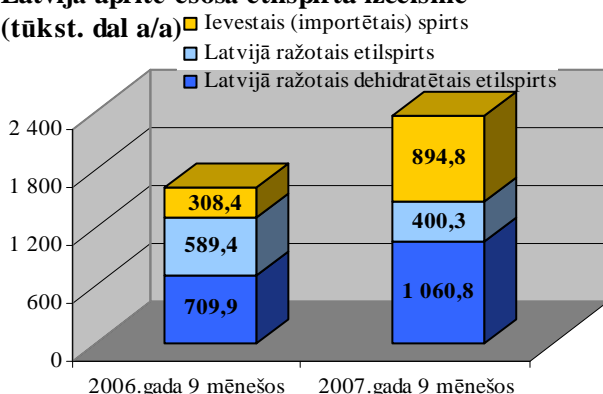
3. Spirta aprīte

Latvijā spirta aprīte tiek stingri reglamentēta saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību, kas paredz ierobežotu spirta aprītē iesaistīto personu loku:

- etilspirta ražošana (tai skaitā arī apstrāde un pārstrāde) Latvijā 2007.gadā ir atļauta pieciem komersantiem;
- etilspirta ievešanu, tai skaitā importu, 2007.gada 9 mēnešos veikuši seši akcīzes preču noliktavu turētāji.

3.attēls

Latvijā aprītē esošā etilspirta izcelsme (tūkst. dal a/a)

2007.gada 9 mēnešos valstī saražoti 1461,1 tūkst. dekalitru absolūtā spirta (dal a/a), pie tam 73% no tā ir dehidratētais spirts, kas praktiski viss tūlīt pēc saražošanas tiek izvests uz Vāciju.

Šī gada deviņos mēnešos saražots spirts par 12% pārsniedz pērn tajā pat laika periodā saražoto apjomu.

Lai nodrošinātu visu pieprasījumu pēc spirta, Latvijā spirts tiek arī ievests – šī gada

deviņos mēnešos kopumā ievesti 894,8 tūkst. dal a/a etilspirta (skat. 2.pielikumu), kas trīskārtīgi pārsniedz pērn attiecīgajā periodā ievestos spirta apjomus. Spirtu Latvijā šogad ieveduši seši akcīzes preču noliktavu turētāji no Igaunijas, Nīderlandes, Francijas un Slovākijas, kā arī no Ukrainas un Krievijas.

No kopējā 2007.gada deviņos mēnešos pieejamā etilspirta apjoma Latvijā, tas ir 2422 tūkst. dal a/a (krājumi gada sākumā + saražots + ievests):

- 63% nosūtīti uz citām ES dalībvalstīm;
- 29% tika izlietoti alkoholisko dzērienu ražošanā;
- 2,5% izlietoti denaturēšanā;
- 2% nodoti citiem spirta patērētājiem.

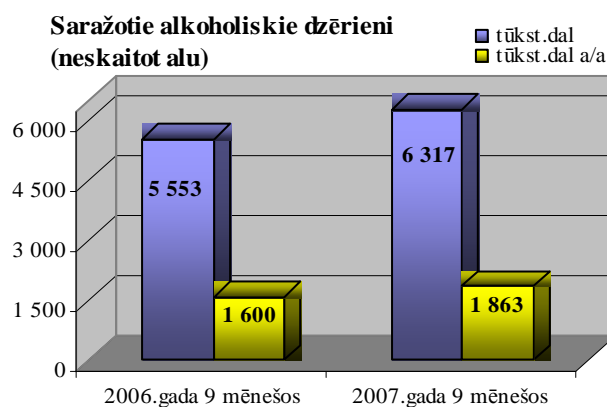
4. Alkoholisko dzērienu ražošana

Alkoholisko dzērienu ražošana **2007.gada 9 mēnešos** veikta 16 akcīzes preču noliktavās, vienā noliktavā veikta aromatizatoru un ekstraktu ražošana, divās – alkoholu saturošo ekstraktu un esenču fasēšana un izplatīšana. Minētie komersanti apskatāmajā laika periodā **saražojuši 63 miljonu litru alkoholisko dzērienu.**

Alkoholisko dzērienu ražošanā 2007.gada deviņos mēnešos izmantoti:

- 694 tūkst. dal a/a gan Latvijā ražotā gan ievestā/importētā etilspirta;
- 1152 tūkst. dal a/a spirtu saturošas izejvielas (konjaka spirts, brendijs, degvīns, vīnmateriāli, aromatizatori, ekstrakti utml.).

4.attēls

2007.gada 9 mēnešos Latvijā kopumā saražoti 6317,4 tūkst. dal alkoholisko dzērienu (neskaitot alu), kas ir **par 14% vairāk** kā pērn deviņos mēnešos, ko veicina stabils alkohola patēriņa pieprasījuma kāpums (skat. 3.pielikumu).

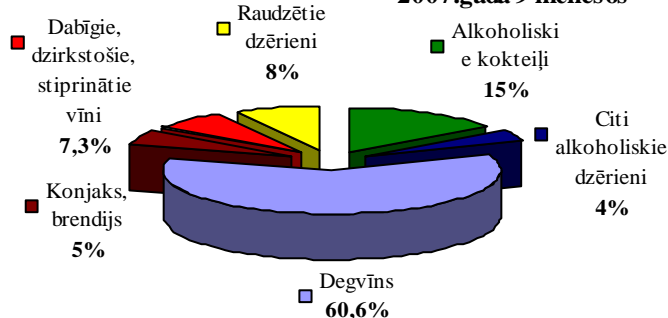
No valstī saražotajiem alkoholiskajiem dzērieniem (neskaitot alu) 2007.gada deviņos mēnešos: 44% realizēti Latvijā, 30% eksportēti uz trešajām valstīm (pamatā uz

Kanādu un ASV), savukārt 19% izvesti uz citām ES dalībvalstīm (galvenokārt Lietuvu, Kipru un Igauniju).

5.attēls

Latvijā ražoto dzērienu (neskaitot alu) sortimentā šī gada deviņos mēnešos dominē degvīns – 61%. Lai arī $\frac{2}{3}$ no saražotā degvīna apjoma tiek izvesta no Latvijas, lielākoties uz ASV un Kanādu, degvīns no valstī ražoto dzērienu sortimenta ir vispopulārākais dzērienu veids arī Latvijā patērētājiem.

Latvijā ražoto dzērienu struktūra (neskaitot alu)
2007.gada 9 mēnešos

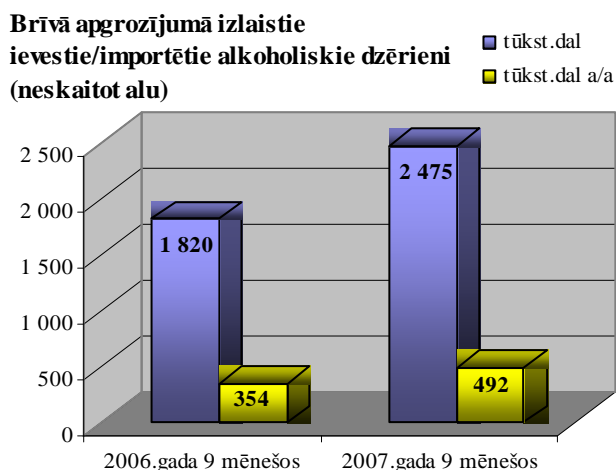
Alkoholiskie kokteiļi saražoto dzērienu sortimentā sastāda 15%, kuru īpatsvars īpaši pieaug vasaras mēnešos, savukārt konjaks/brendijs pēdējos gados sastāda 4 - 5% kopējā Latvijā ražoto dzērienu struktūrā.

Arī vīni un citi raudzētie dzērieni ieņem stabilu vietu (7 līdz 9%) Latvijā ražoto dzērienu sortimentā un to apjomi būtiski nemainās gadu griezumā, vienīgi raudzēto dzērienu, kas pamatā ir sidri, patēriņš vasaras mēnešos būtiski palielinās salīdzinājumā ar pārējiem gada mēnešiem.

5. Alkoholisko dzērienu ievēšana un imports

2007.gada 9 mēnešos akcīzes preču noliktavās Latvijā kopumā no ES dalībvalstīm un trešajām valstīm ievesti **4284,6 tūkst. dal alkoholisko dzērienu**, no kuriem 58% izlaisti brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā.

6.attēls

2007.gada 9 mēnešos brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā **izlaisti 2475,1 tūkst. dal ievesto jeb importēto alkoholisko dzērienu**, kas ir par 36% vairāk kā pērnā gada deviņos mēnešos (skat. 3.pielikumu).

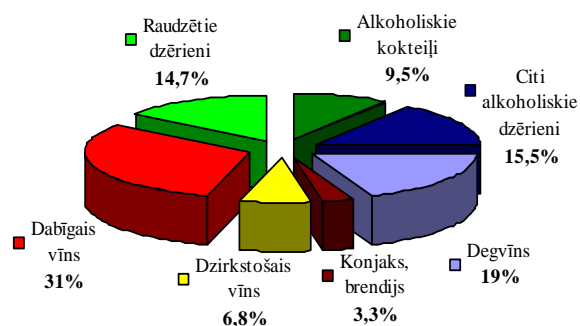
Ievesto alkoholisko dzērienu sortimentā lielāks pieaugums vērojams stipro dzērienu grupās, par ko liecina arī pieaugums pēc absolūtā alkohola satura dzērienos par 39% salīdzinājumā ar pērnā gada deviņu mēnešu rādītāju.

7.attēls

Ievesto un importēto alkoholisko dzērienu struktūrā 2007.gada 9 mēnešos dominē dabīgi raudzētie dzērieni - dabīgie vīni (31%), pārējie raudzētie dzērieni un dzirkstošie vīni (īpatsvars attiecīgi 15% un 7%). Šo dzērienu grupās vērojams arī palielinājums salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgā perioda rādītājiem – dabīgais vīns par 10%, dzirkstošais vīns +42%, savukārt pārējie raudzētie dzērieni pat par 52%.

Tomēr lielāko pieaugumu salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu var vērot degvīna un citu stipro jeb „spirtoto” dzērienu¹ grupās (degvīns +54%, alkoholiskie kokteiļi +46%), kas saistīts ar pieprasījuma izmaiņām par labu stiprajam alkoholam. Ievesto alkoholisko dzērienu sortimentā „spirtotie” dzērieni kopumā sastāda 47%, no kuriem turpat pusi sastāda degvīns un tam līdzīgie uzlējumi.

Ievesto/importēto dzērienu struktūra (neskaitot alu) % no dal 2007.gada 9 mēnešos

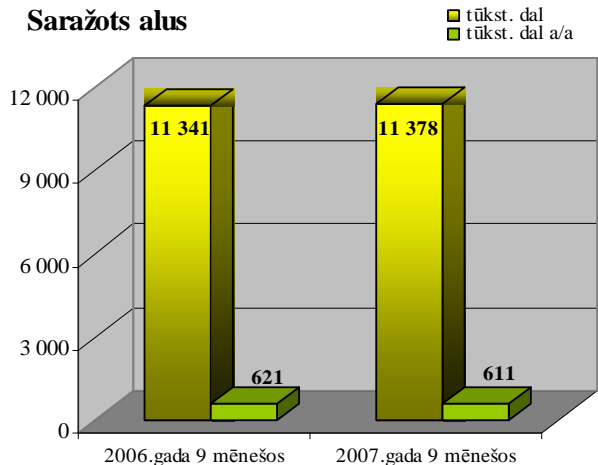

¹ konjaks, brendijs, viskijs, liķieris, rums, uzlējumi, u.c.

6. Alus aprīte

Alus ražošanu Latvijā **2007.gada 9 mēnešos** veikuši 18 komersanti, kas kopumā saražojuši **113,8 miljonus litru alus**.

8.attēls

2007.gada 9 mēnešos alus Latvijā saražots 11378 tūkst. dal apjomā, kas ir pērnā gada attiecīgā perioda līmenī (skat. 4.pielikumu).

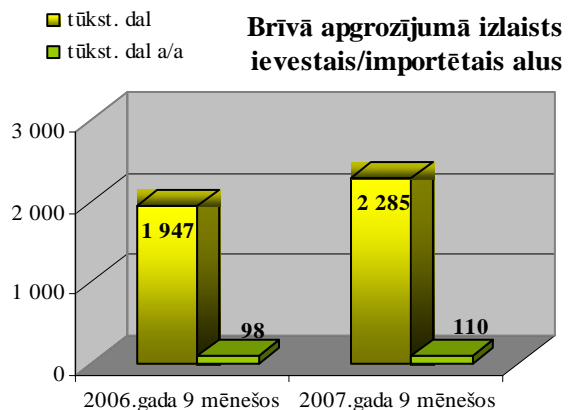
Saskaņā ar alus ražotāju deklarēto informāciju, 88% no saražotā alus tiek realizēts Latvijā. Arī Latvijas tirgū 2007.gada deviņos mēnešos vietējā ražojuma alus apjomi ir pērnā gada attiecīgā perioda līmenī. Latvijā realizētā alus vidējais stiprums sastāda 5,38 tilpumprocentus.

No Latvijas izvesti 11% no šī gada deviņos mēnešos valstī saražotā alus, pie tam 88% no kopējā izvestā apjoma – uz Lietuvu un Igauniju. No Latvijas izvestā alus vidējais stiprums sastāda 5,68 tilpumprocentus.

9.attēls

2007.gada 9 mēnešos Latvijā alus tika ievests izlaišanai brīvam apgrozījumam salīdzinoši nelielos apjomos – **2284,6 tūkst. dal**, kas pamatā saistīts ar to, ka Latvijā priekšroka tiek dota vietējā ražojuma alus.

Salīdzinājumā ar pērnā gada deviņu mēnešu rādītājiem, ievestā alus apjomi palielinājušies par 17%, lai arī nedaudz samazinājies ievestā alus vidējais stiprums – no 5,1 uz 4,8 tilpumprocentiem.

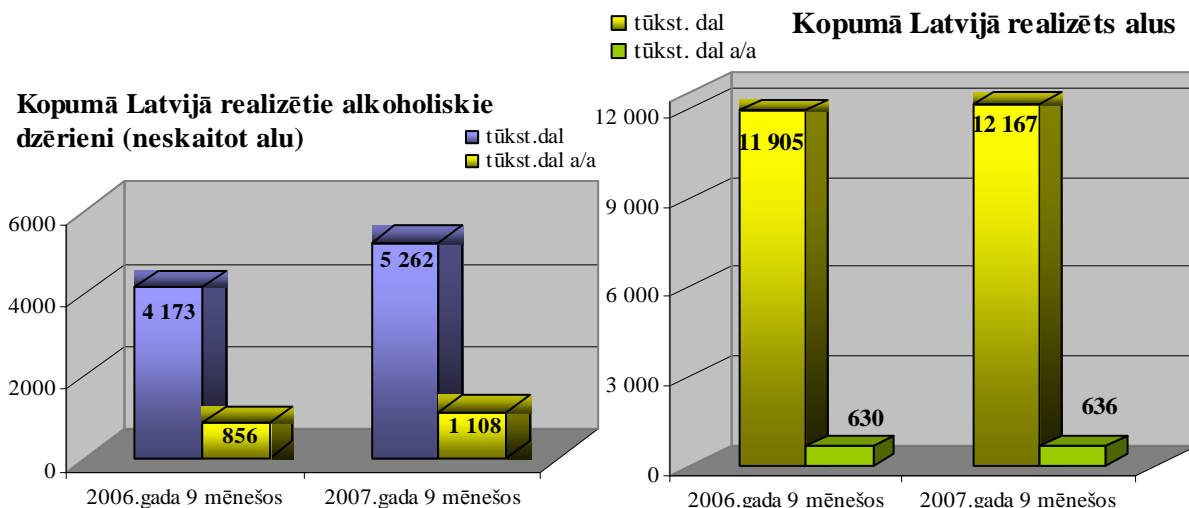
7. Alkohola kopējā realizācija Latvijā

Par kopējo alkohola realizāciju valstī var uzskatīt Latvijas alkoholisko dzērienu ražotāju un ievestās no ES dalībvalstīm un importētās no trešajām valstīm produkcijas novirzīšanu patēriņam Latvijā. **2007.gada 9 mēnešos** kopumā **realizācijai Latvijā** nodoti **52,6 miljoni litru alkoholisko dzērienu** un **121,7 miljoni litru alus**.

Alkoholisko dzērienu realizācijas apjomi (neskaitot alu) palielinājušies par 26% salīdzinājumā ar pērnā gada deviņu mēnešu rādītāju, kas attiecīgi veicināja arī akcīzes nodokļa adekvātu pieaugumu. Latvijā ražotā produkcija sastāda 53% no kopumā valstī realizētā apjoma.

Alus ir izteikti sezonāla prece un tā realizācijas sortimentā viennozīmīgi dominē (82%) Latvijā ražotā produkcija. Šī gada deviņos mēnešos alus realizācijas apjomi ir par 2% augstāki kā pērnā gada attiecīgajā periodā.

10.attēls

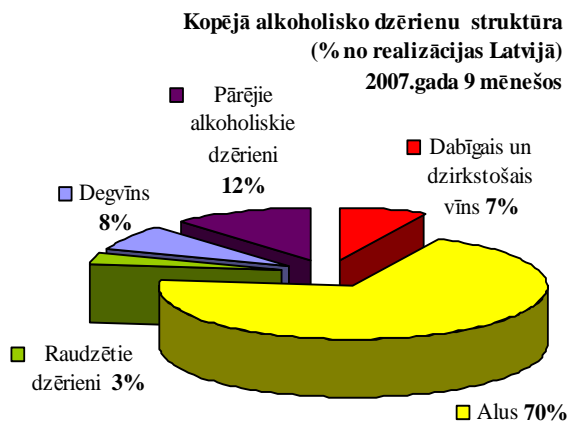

11.attēls

2007.gada 9 mēnešos 70% no valstī realizācijai novirzītajiem alkoholiskajiem dzērieniem ir alus.

Degvīns un pārējie „spirtotie” alkoholiskie dzērieni kopējā alkohola realizācijā sastāda 20%, un šo dzērienu apjomi šobrīd aug daudz straujāk (attiecīgi par 38% un 30%) kā dabīgi raudzēto dzērienu apjomi.

Dabīgie un dzirkstošie vīni aizņem 7,3% īpatsvara kopējā dzērienu realizācijā, savukārt pārējie raudzētie dzērieni – 3,4% un šo dzērienu apjomi salīdzinājumā ar pērno gadu pieauguši attiecīgi par 13% un 19%.

Alkohola patēriņa pastāvīgo kāpumu un spirtoto dzērienu īpatsvara pieaugumu zināmā mērā veicina tūristu pieplūdums, kuri zemāko akcīzes nodokļa likmju dēļ iegādājās alkoholu līdzvešanai. Alkohola realizācijas apjomu pieaugums savukārt nodrošina aizvien pieaugošus akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā.